

RAPORT EWALUACYJNY

POWIATOWEGO PROGRAMU DZIAŁAŃ NA RZECZ

OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

W POWIECIE WĄBRZESKIM

NA LATA 2014-2020

Opracowanie:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wąbrzeźnie

Wąbrzeźno, maj 2021 r.

Spis treści

I. Wprowadzenie	3
1. Realizacja zadania:.....	4
2. Podjęte działania:	4
3. Uzyskane rezultaty:	5
III. Zapewnienie zwiększonego dostępu osób niepełnosprawnych do udziału w życiu publicznym, rehabilitacji i edukacji	5
1. Realizacja zadania:.....	5
2. Podjęte działania:	6
3. Uzyskane rezultaty:	9
IV. Integracja i aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych	9
1. Realizacja zadania:.....	9
2. Podjęte działania:	10
3. Uzyskane rezultaty:	11
V. Podsumowanie.	11

I. Wprowadzenie

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wąbrzeźnie przedstawia ewaluację Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Wąbrzeskim w latach 2014-2020 zgodnie z Powiatowym Programem Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2014-2020 przyjętym Uchwałą nr XXXVI/195/2014 Rady Powiatu w Wąbrzeźnie z dnia 28 marca 2014 r.

Celem głównym Programu było wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych w Powiecie Wąbrzeskim w latach 2014-2020 umożliwiającym ich funkcjonowanie w społeczności lokalnej oraz ograniczenie zjawiska wykluczenia społecznego. Cel ten był realizowany poprzez realizację celów szczegółowych takich jak:

- 1) integracja osób niepełnosprawnych ze środowiskiem, zapobieganie wykluczeniu społecznemu;
- 2) zapewnienie zwiększonego dostępu osób niepełnosprawnych do udziału w życiu publicznym, rehabilitacji i edukacji;
- 3) integracja i aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych.

Poniższa ewaluacja została dokonana za okres 6 lat, tj. 2014-2020 na podstawie Monitoringu Powiatowego Programu Działań na rzecz Osób Niepełnosprawnych, który polegał na bieżącej ocenie skuteczności działań określonych w programie oraz na dokonywaniu zmian.

Głównym zadaniem monitoringu było:

- 1) bieżące gromadzenie danych statystycznych oraz informacji dotyczących realizacji programu;
- 2) analiza danych i informacji;
- 3) ocena stopnia wykonania przyjętych założeń;
- 4) analiza przyczyn rozbieżności między założeniami a stanem faktycznym oraz identyfikacja sfer wymagających zmiany;
- 5) proponowanie działań naprawczych i planowanie ewentualnych zmian w programie oraz wdrażanie zmodyfikowanych zadań;
- 6) sporządzanie oceny realizacji programu.

Niniejsza ewaluacja opracowana została w oparciu o informacje uzyskane z poszczególnych jednostek samorządu terytorialnego, jednostek organizacyjnych powiatu, organizacji społecznych oraz własnych danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wąbrzeźnie.

Podstawą prawną do opracowania niniejszej ewaluacji stanowią zapisy art. 35 a ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2021 r. poz. 573) zgodnie z którą do zadań powiatu należy opracowanie i realizacja, zgodnych z przyjętą powiatową strategią rozwiązywania problemów społecznych, powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej, zawodowej i zatrudniania oraz przestrzegania praw osób z niepełnosprawnością, postanowienia Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej uchwalonej 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U nr 78, poz. 483) oraz Uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 1 sierpnia 1997 r. (Dz. U nr 78, poz. 483) oraz Uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 1 sierpnia 1997 r. zatytułowaną „Karta Praw Osób Niepełnosprawnych” (M.P. 1997 nr 50 poz. 47)

II. Integracja osób niepełnosprawnych ze środowiskiem, zapobieganie wykluczeniu społecznemu

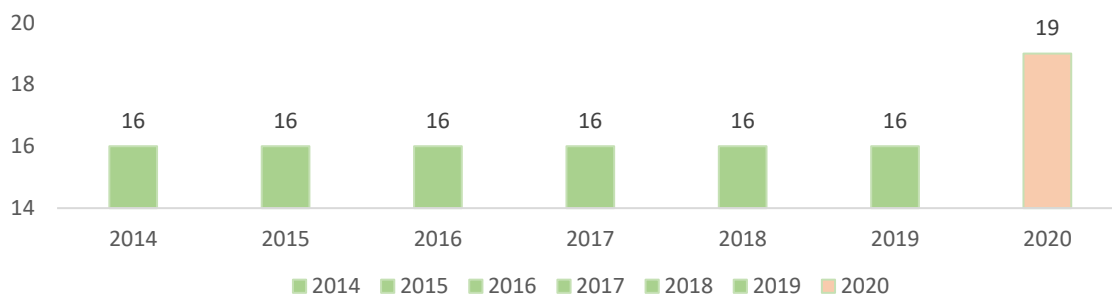
1. Realizacja zadania:

- 1) wspieranie działań służących podnoszeniu świadomości społecznej w zakresie prawa osób niepełnosprawnych do niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia oraz korzystania na zasadzie równości z prawa i obowiązków ustanowionych dla ogółu społeczeństwa;
- 2) współpracę z mediami w celu kształtowania wolnego od stereotypów wizerunku osoby niepełnosprawnej w środowisku lokalnym;
- 3) edukację społeczną poprzez organizowanie cyklicznych spotkań pracowników, przedstawicieli samorządów, organizacji pozarządowych, rodziców i opiekunów osób niepełnosprawnych oraz osób niepełnosprawnych na temat sytuacji prawnej, problemów i potrzeb osób niepełnosprawnych w obszarach życia zawodowego i społecznego, przestrzegania prawa;
- 4) wspieranie i promowanie działań zwiększających aktywność osób niepełnosprawnych poprzez sport, kulturę, twórczość, turystykę;
- 5) monitorowanie środowisk i potrzeb osób niepełnosprawnych poprzez tworzenie oraz aktualizowanie baz danych o osobach niepełnosprawnych oraz organizacjach i instytucjach działających na rzecz osób niepełnosprawnych;
- 6) wspieranie inicjatyw i przedsięwzięć organizacji pozarządowych, grup samopomocowych oraz rozwoju wolontariatu w zakresie integracji osób niepełnosprawnych i ich rodzin;
- 7) podejmowaniu działań na rzecz aktywnej integracji społecznej, zdrowotnej, zawodowej, edukacyjnej oraz wyrównywania szans osobom niepełnosprawnym.

2. Podjęte działania:

- 1) organizacja 50-ciu wydarzeń sportowych, rekreacyjnych, kulturalnych, turystycznych, integracyjnych promujących działalność osób niepełnosprawnych. Łączna kwota poniesionych środków finansowych wynosiła 5.895,524,12 zł. Źródła finansowania: PFRON, RPO, WKP, UE, UM oraz ze środki własne jednostki;
- 2) zorganizowano łącznie 17 konferencji, szkoleń spotkań dla środowisk zaangażowanych w pomoc i wspieranie osób niepełnosprawnych na łączną kwotę 253.779,41 zł;
- 3) publikacja 12 programów telewizyjnych, artykułów w lokalnych mediach dotyczących problemu niepełnosprawności na terenie Powiatu Wąbrzeskiego;
- 4) wydanie łącznie 80 opracowań, sprawozdań, publikacji, broszur dotyczących problemu niepełnosprawności oraz 230 ulotek dotyczących programu „Aktywny Samorząd” skierowanego do osób z niepełnosprawnością;
- 5) liczba instytucji, organizacji i innych osób, które podejmowały działania na rzecz osób z niepełnosprawnością w latach 2014-2020 przedstawia wykres poniżej.

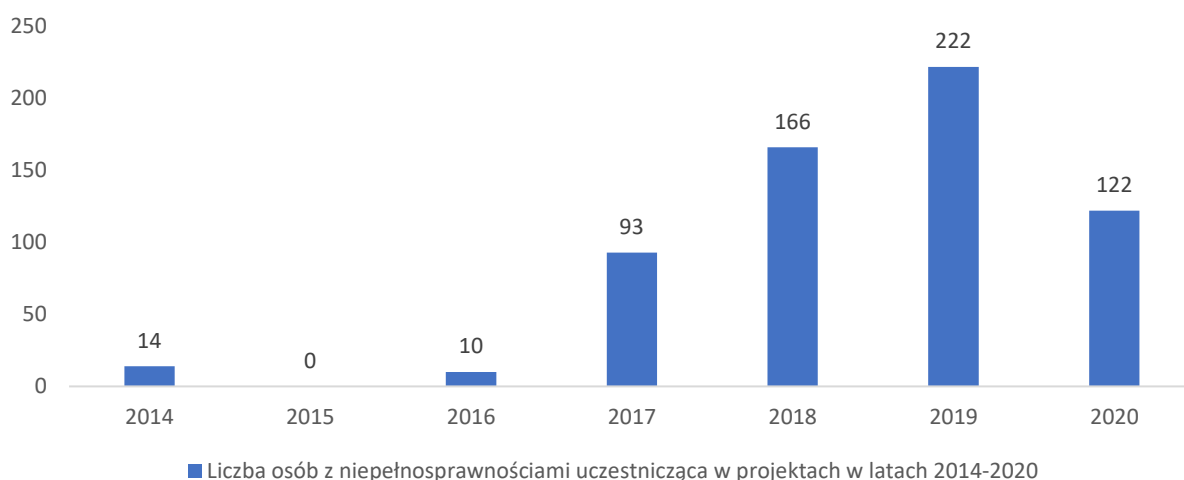
Wykres 1. Liczba instytucji, organizacji i innych osób, które podejmowały działania na rzecz osób z niepełnosprawnością w latach 2014-2020.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Monitoringów Powiatowego Programu Działań na rzecz Osób Niepełnosprawnych za lata 2014-2020.

6. liczbę osób z niepełnosprawnością uczestniczących w projektach przedstawia wykres poniżej.

Wykres 2. Liczba osób z niepełnosprawnością uczestniczących w projektach w latach 2014-2020.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Monitoringu Powiatowego Programu Działań na rzecz Osób Niepełnosprawnych za lata 2014-2020.

3. Uzyskane rezultaty:

Poprzez realizację w/w zadania uzyskano pozytywne zmiany w postrzeganiu osoby z niepełnosprawnością, jej wizerunku w środowisku lokalnym, wzrosła wrażliwość społeczeństwa na problemy osób z niepełnosprawnością oraz świadomość na temat problemu niepełnosprawności, wzmocniło się poczucie własnej wartości poprzez osoby z niepełnosprawnością, wzrosła aktywność osób z niepełnosprawnością, poszerzony został potencjał osób z niepełnosprawnością, opracowano, wydawano, aktualizowano informacje na temat problemów i potrzeb osób z niepełnosprawnością, wzrosło zaangażowania organizacji pozarządowych, grup samopomocowych i wolontariuszy w pomoc osobom z niepełnosprawnością, rozszerzono zakresu działań na rzecz aktywnej integracji osób z niepełnosprawnością.

III. Zapewnienie zwiększonego dostępu osób niepełnosprawnych do udziału w życiu publicznym, rehabilitacji i edukacji

1. Realizacja zadania:

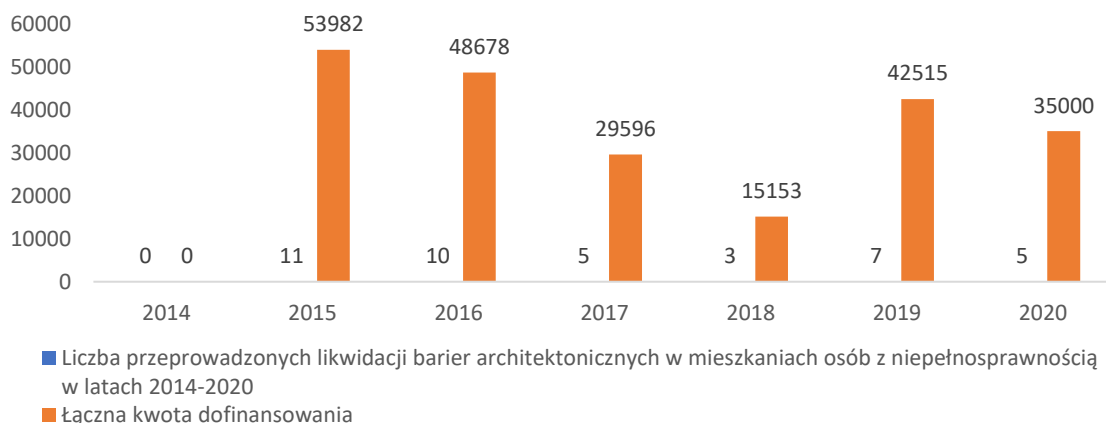
- 1) wspieranie działań w zakresie likwidacji barier architektonicznych w instytucjach użyteczności publicznej w zakresie umożliwienia osobom niepełnosprawnym poruszania się i komunikowania oraz w miejscach zamieszkania osób niepełnosprawnych zgodnie z indywidualnymi potrzebami;
- 2) wspieranie działań w zakresie likwidacji barier w komunikowaniu się, technicznych i informacyjnych osób niepełnosprawnych zgodnie z indywidualnymi potrzebami;
- 3) wspieranie działań w zakresie likwidacji barier transportowych;
- 4) wspieranie działań w zakresie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przez osoby niepełnosprawne zgodnie z indywidualnymi potrzebami;

- 5) wspieranie działań w zakresie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny osób niepełnosprawnych zgodnie z indywidualnymi potrzebami, a także w sprzęt rehabilitacyjny dla podmiotów publicznych i niepublicznych prowadzących działalność statutową na rzecz osób niepełnosprawnych;
- 6) wspieranie i realizacja programów profilaktycznych i rehabilitacyjnych osób niepełnosprawnych;
- 7) wspieranie działań w zakresie wzrostu dostępu do wczesnej diagnostyki, leczenia, opieki i rehabilitacji;
- 8) wspieranie działań w zakresie rozwoju infrastruktury i usług na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie wsparcia całodobowego i dziennego;
- 9) wspieranie działań na rzecz osób chorych psychicznie i niepełnosprawnych intelektualnie w zakresie rozwoju ośrodków wsparcia, mieszkań chronionych;
- 10) wspieranie działań w zakresie powstawania nowych form wsparcia i pomocy osobom niepełnosprawnym w różnorodnych formach; wspieranie działalności warsztatu terapii zajęciowej oraz rozwój w miarę potrzeb i możliwości;
- 11) wspieranie działań w zakresie dostępu w turnusach rehabilitacyjnych osób niepełnosprawnych i ich opiekunów;
- 12) wspieranie działań w zakresie udziału osób niepełnosprawnych w sporcie, kulturze, rekreacji i turystyce;
- 13) wspieranie przedsięwzięć organizacji pozarządowych w zakresie organizacji sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych;
- 14) wspieranie rozwoju poradnictwa specjalistycznego dla osób niepełnosprawnych i ich opiekunów;
- 15) wspieranie działań w zakresie doskonalenia kadry zajmującej się bezpośrednio osobami niepełnosprawnymi, rodziców i opiekunów osób niepełnosprawnych;
- 16) wspieranie inicjatyw i przedsięwzięć w zakresie wyrównywania szans osób niepełnosprawnych;
- 17) wspieranie działań w zakresie zaspokajania potrzeb kształcenia dzieci i młodzieży niepełnosprawnej w klasach i oddziałach integracyjnych;
- 18) wspieranie działań w zakresie tworzenia warunków do rozwoju kształcenia specjalnego;
- 19) wspieranie działań w zakresie pomocy rodzinom z dziećmi niepełnosprawnymi poprzez zapewnienie możliwości kształcenia na wszystkich poziomach rozwoju dziecka oraz realizację zajęć wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka.

2. Podjęte działania:

- 1) likwidacja barier architektonicznych w obiektach użyteczności publicznej – 4 przystosowania na łączną kwotę 600.099,28 zł, (środki PFRON oraz środki Powiatu Wąbrzeskiego);
- 2) liczbę wykonanych likwidacji barier architektonicznych w mieszkaniach osób niepełnosprawnych wraz z kwotą przyznanego dofinansowania w latach 2014-2020 przedstawia wykres poniżej;

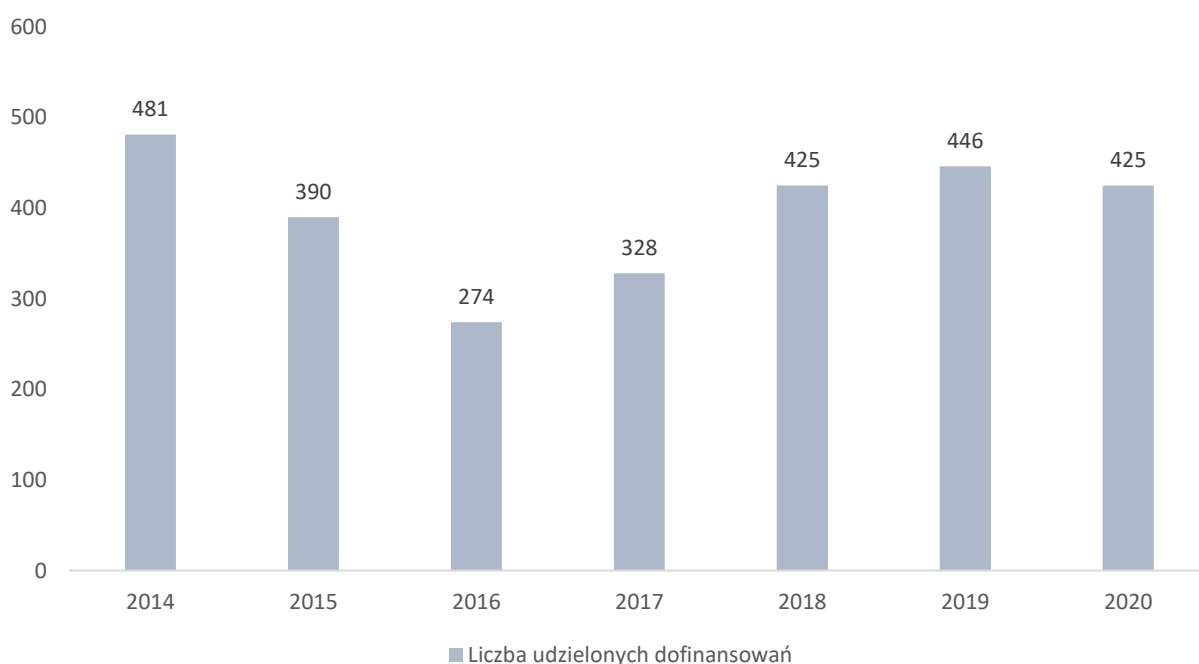
Wykres 3. Liczba wykonanych likwidacji barier architektonicznych w mieszkaniach osób z niepełnosprawnością wraz z kwotą przyznanego dofinansowania w latach 2014-2020.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Monitoringu Powiatowego Programu Działań na rzecz Osób Niepełnosprawnych za lata 2014-2020.

- 3) likwidacja barier technicznych w komunikowaniu się i informacyjnych –105 na łączną kwotę dofinansowania 214.738,58 zł;
- 4) liczba zakupionych pojazdów przystosowanych do przewozu osób niepełnosprawnych – 2 na łączną kwotę 194.500,00 zł. finansowanego ze środków PFRON oraz środków własnych jednostki;
- 5) liczbę przyznanego dofinansowań do zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przedstawia wykres poniżej. łączna kwota dofinansowania w latach 2014-2020 na dofinansowanie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze wynosiła 1.889.373,38 zł;

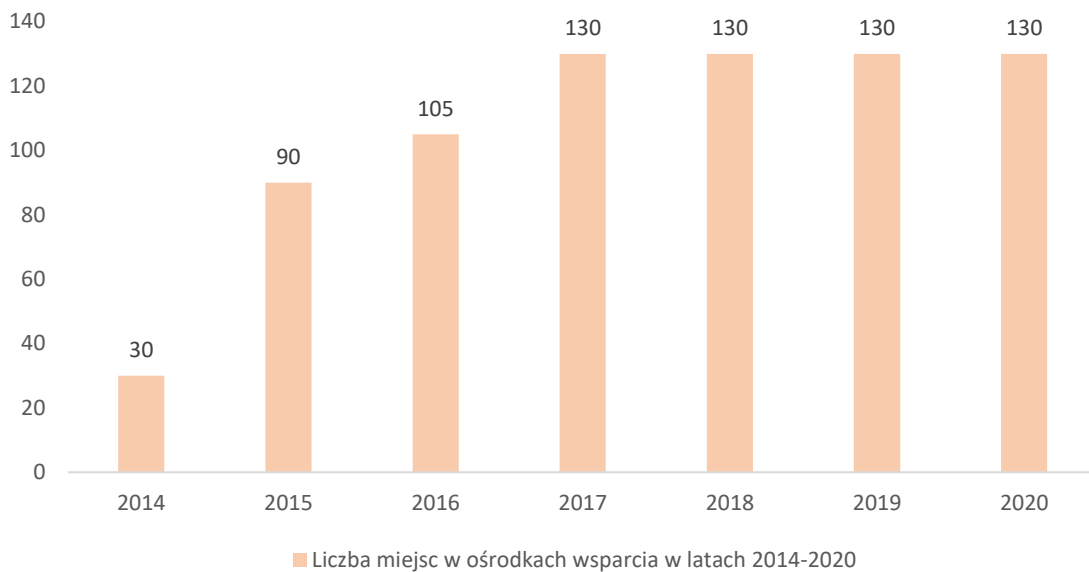
Wykres 4. Liczba udzielonych dofinansowań na zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze w latach 2014-2020.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Monitoringu Powiatowego Programu Działań na rzecz Osób Niepełnosprawnych za lata 2014-2020.

- 6) dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny – 116 na łączną kwotę dofinansowania 131.384,62 zł;
- 7) liczba podmiotów publicznych i niepublicznych prowadzących działalność statutową na rzecz osób niepełnosprawnych, które otrzymały dofinansowanie do sprzętu rehabilitacyjnego – 0;
- 8) liczba osób niepełnosprawnych biorących udział w programach profilaktycznych i rehabilitacyjnych – 366 na łączną kwotę dofinansowania 930.897,78 zł;
- 9) liczba miejsc w ośrodkach wsparcia w latach 2014-2020 przedstawia wykres poniżej;

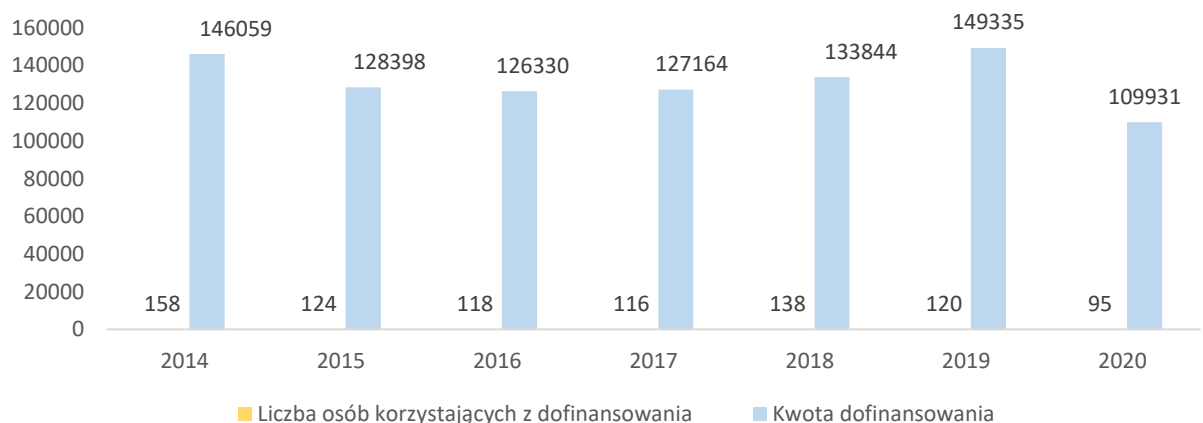
Wykres 5. Liczba miejsc w ośrodkach wsparcia w latach 2014-2020.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Monitoringów Powiatowego Programu Działań na rzecz Osób Niepełnosprawnych za lata 2014-2020.

- 10) liczba miejsc w warsztacie terapii zajęciowej wynosiła od roku 2014 do roku 2019 – 50 miejsc zaś od roku 2020 liczba miejsc w warsztacie terapii zajęciowej wzrosła do 55;
- 11) liczbę osób i ich opiekunów korzystających z turnusów rehabilitacyjnych przedstawia wykres poniżej;

Wykres 6. Liczba osób i ich opiekunów korzystających z turnusów rehabilitacyjnych w latach 2014-2020.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Monitoringów Powiatowego Programu Działań na rzecz Osób Niepełnosprawnych za lata 2014-2020.

- 12) liczba osób niepełnosprawnych biorących udział w sporcie, kulturze, rekreacji i turystyce od roku 2014 do roku 2020 wynosiła 1915 na łączną kwotę dofinansowania ze środków PFRON 4.428.742,58 zł w łącznej liczbie 46 przedsięwzięć;
- 13) liczba organizowanych szkoleń dla kadry, opiekunów i rodziców osób niepełnosprawnych – 9, łączna kwota dofinansowania ze środków PFRON wynosiła 17.979,00 zł oraz ze środków MSZ 236.800,41 zł;
- 14) liczba dzieci niepełnosprawnych objętych edukacją wynosiła 218;
- 15) liczba utworzonych grup integracyjnych w przedszkolach i szkołach na wszystkich poziomach wynosiła 4 oddziały integracyjne;
- 16) liczba dzieci niepełnosprawnych i ich rodziców objętych wczesnym wspomaganiami wynosiła 121 na łączną kwotę dofinansowania 163.612,29 zł. Ponadto utworzono 2 pomieszczenia dla uczennic w ciąży ze środków z dotacji na kwotę 9.991,92 zł.

3. Uzyskane rezultaty:

Poprzez realizację w/w zadań uzyskano rezultaty takie jak: wzrost udziału osób niepełnosprawnych w programach profilaktycznych, rehabilitacyjnych, pomocowych, wzrost samodzielności funkcjonowania osób niepełnosprawnych w środowisku, ciągłe podnoszenie kwalifikacji osób zajmujących się opieką i rehabilitacją osób niepełnosprawnych, wzrost aktywności społecznej osób niepełnosprawnych, wzrost liczby obiektów użyteczności publicznej pozbawionych barier, wzrost liczby przedsięwzięć w zakresie organizacji sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych, wzrost liczby osób niepełnosprawnych uczęszczających do placówek edukacyjnych, rehabilitacyjnych, wzrost liczby środków transportu przystosowanego do przewozu osób niepełnosprawnych, wzrost liczby ośrodków wsparcia i form pomocy osobom niepełnosprawnym.

IV. Integracja i aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych

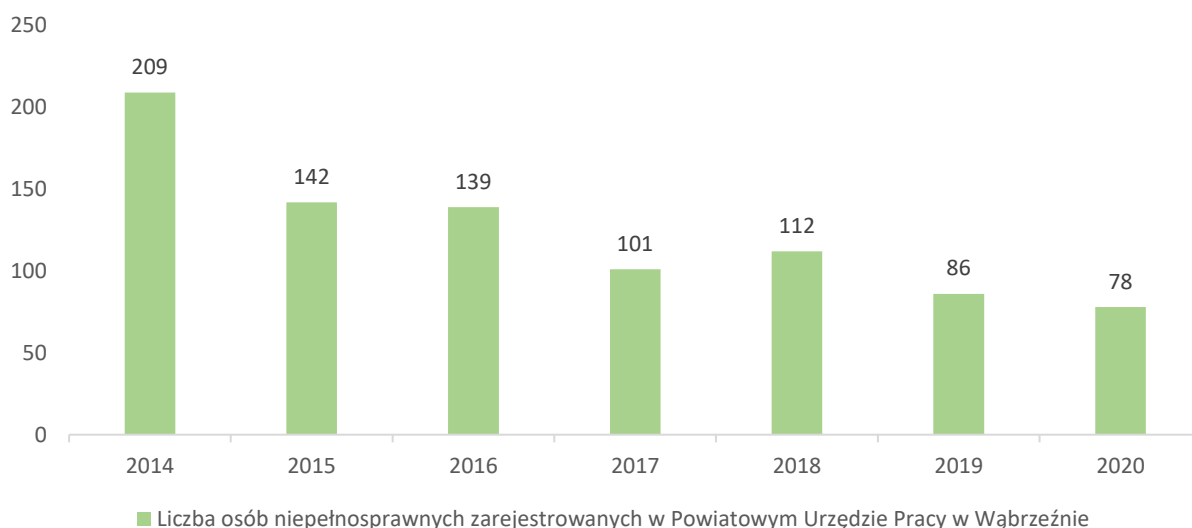
1. Realizacja zadania:

- 1) pomoc osobom niepełnosprawnym w przystosowaniu się do funkcjonowania na rynku pracy poprzez dostęp do poradnictwa zawodowego, szkoleń zawodowych i pośrednictwa pracy;
- 2) wspieranie zatrudnienia i samozatrudnienia osób niepełnosprawnych poprzez tworzenie, przystosowywanie stanowisk pracy, adaptację pomieszczeń i urządzeń do potrzeb osób niepełnosprawnych, zwrot kosztów zatrudnienia pracownika niepełnosprawnego, zatrudnianie pracownika pomagającego pracownikowi niepełnosprawnemu, tworzenie własnej działalności przez osoby niepełnosprawne;
- 3) wspieranie powstawania spółdzielni socjalnych, działalności warsztatu terapii zajęciowej, zakładu aktywności zawodowej;
- 4) upowszechnianie informacji o możliwościach zatrudniania osób niepełnosprawnych na otwartym rynku pracy oraz o korzyściach dla pracodawców;
- 5) wspieranie istniejących miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych;
- 6) podejmowanie działań aktywizujących osoby niepełnosprawne do wejścia na rynek pracy.

2. Podjęte działania:

- 1) liczba osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Wąbrzeźnie w latach 2014-2020 przedstawia wykres poniżej;

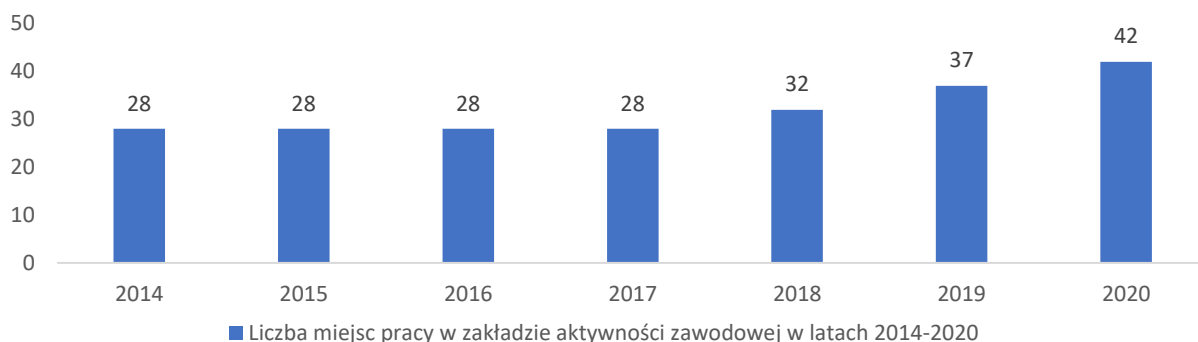
Wykres 7. Liczba osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Wąbrzeźnie w latach 2014-2020.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Monitoringu Powiatowego Programu Działań na rzecz Osób Niepełnosprawnych za lata 2014-2020.

- 2) liczba osób niepełnosprawnych objętych doradztwem zawodowym – 579;
- 3) liczba osób niepełnosprawnych objętych pośrednictwem zawodowym – 397;
- 4) liczba osób niepełnosprawnych podwyższających kwalifikacje zawodowe, szkolących się lub przekwalifikujących się – 34;
- 5) liczba powstałych nowych miejsc pracy – 13;
- 6) liczba osób niepełnosprawnych podejmujących własną działalność – 10;
- 7) liczbę miejsc pracy w zakładzie aktywności zawodowej w latach 2014-2020 przedstawia wykres poniżej;

Wykres 8. Liczbę miejsc pracy w zakładzie aktywności zawodowej w latach 2014-2020.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Monitoringu Powiatowego Programu Działań na rzecz Osób Niepełnosprawnych za lata 2014-2020.

- 8) liczba funkcjonujących spółdzielni socjalnych – 2, ponadto na terenie Powiatu Wąbrzeskiego funkcjonują inne podmioty posiadające status przedsiębiorstwa społecznego takie jak: Fundacja Zielona Dolina prowadząca gospodarstwo agroturystyczne w Łopatkach w gm. Książki oraz Fundacja Jedno Słońce prowadząca przedszkole terapeutyczne w Wąbrzeźnie.
- 9) liczba artykułów prasowych dotyczących zatrudnienia osób niepełnosprawnych, korzystanie ze środków PFRON oraz UE – 3;
- 10) liczba osób niepełnosprawnych biorących udział w projektach przygotowujących do wejścia na rynek pracy – 16.

3. Uzyskane rezultaty:

Poprzez realizację w/w zadań uzyskano rezultaty takie jak: wzrost aktywności osób niepełnosprawnych w poszukiwaniu pracy, wzrost oferty szkoleniowej dla osób niepełnosprawnych, wzrost zatrudnienia osób niepełnosprawnych na chronionym i otwartym rynku pracy, wzrost zainteresowania pracodawców zatrudnieniem osób niepełnosprawnych, powstanie spółdzielni socjalnej, powstawanie nowych miejsc pracy w zakładzie aktywności zawodowej, większa liczba projektów przygotowujących osoby niepełnosprawne do wejścia na rynek pracy.

V. Podsumowanie.

Ewaluacja Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Wąbrzeskim za lata 2014-2020 ukazała działania, na które powinno się zwrócić szczególną uwagę dla polepszenia sytuacji osób z niepełnosprawnością w Powiecie Wąbrzeskim.

W nowym okresie programowania Powiat Wąbrzeski będzie kontynuował działania z lat ubiegłych a głównym celem nowego Programu na rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2021-2030 będzie poprawa jakości życia, podnoszenie świadomości społecznej na temat problemów osób z niepełnosprawnością z Powiatu Wąbrzeskiego oraz ich rodzin poprzez minimalizowanie zjawiska wykluczenia społecznego, przestrzeganie ich praw, przy aktywnej współpracy podmiotów działających na rzecz osób z niepełnosprawnością realizowana poprzez:

- 1) zapewnienie osobom z niepełnosprawnością pełnego dostępu do rehabilitacji społecznej;
- 2) aktywizacja zawodowa oraz promocja zatrudnienia osób z niepełnosprawnością;
- 3) podniesienie i rozwijanie świadomości społecznej w zakresie potrzeb, praw osób z niepełnosprawnością oraz instytucji i organizacji działających na rzecz osób z niepełnosprawnością;
- 4) spieranie rodzin osób z niepełnosprawnością.

Zadania realizowane na rzecz osób z niepełnosprawnością powinny zapewnić ciągłość poprzez kontynuację realizowanych zadań na rzecz osób z niepełnosprawnością oraz poprzez wdrażanie nowych realizacji i rozwiązań jak i nieustannej pracy nad wzajemną komunikacją między instytucjami działającymi na rzecz osób z niepełnosprawnością. Podejście to pozwoli na bardziej efektywne wsparcie osób z niepełnosprawnością oraz i rodzin w Powiecie Wąbrzeskim.